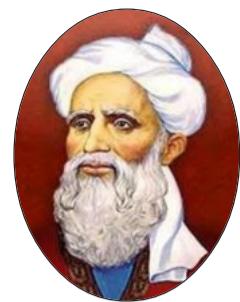

АНВОРӢ ДОНИШ

E-mail: anvor.donish@kgu.tj **Нашияи Донишгоҳи давлатии Кӯпоб ба номи Абӯаబдуллоҳи Рӯдакӣ***
www.kgu.tj №6 (288) 30-юми марта соли 2019, шанбе (оғози нашр: соли 1994)

НАВРӯЗ МУБОРАК, ҲАМВАТАНОНИ АЗИЗ!

НАВРӯЗ - РАМЗИ ТАМАДДУНИ ИНСОНИЙ

С. 2

ТЕРРОРИ АСР:
АҲМАДШОҲИ МАСЪУД ЧИ
ТАВР КУШТА ШУД?

С. 7

"21 САБАҚИ
САДАИ 21"

С. 5-6

МУБОРАК РУСТАМЗОДА
БАРАНДАИ ҶОИЗАИ "ТОП-
50" ГАРДИД!

С. 9

МИНБАРИ
ДОНИШЧУ

С. 12-13

ЗИЁД ҲАРФ
НАЗАН!

С. 3

ДОНИШЧҮЁН ЧИ МУШКИЛ
ДОРАНД?

С. 6

Нағаси боди сабо мүшкүнишон хоқад шуд,
Олами пир дигарбара қавон хоқад шуд.

Пас чаро мо (инсоният, чомеа, заминиён) бояд дигарбара ба маъниот томаш қавон нашавем, чаро афкори фарсудаи худро (бештар ниятҳои палидро) аз қафаси синаҳо бадар нақунем, ахлоқи худро тақмил нағидем, чаро зиндагии худро аз нағ шурӯй нақунем, чаро чомеаи худро ҳар замон аз нағ насозем?! Наврӯз таълим медиҳад, ки баръакси эътидоли кайҳонӣ, эътидоли инсониву ахлоқӣ худ аз худ ба даст намеояд, барои он кӯшишу ғайрат бояд намуд, ақлу ироди худро истифода бояд бурд. Агар ҳастии моро табиат ато кардааст (ва дар он ихтиёри надорем), валие вучути худро мояд худ бисозем.

Наврӯз қашни эҳтиром аз ҷойгоҳи табиат ва бузургдошти сайдаро Замин аст, ки баъди қархтии сармои зимишон ба мисли инсон аз хоб бедор мешавад ва ба риёзату тафаккур шурӯй мекунад. Наврӯзо метавон ба мисол набзи таппанди сайдаро Замин шинохт, ки дар гирди Офтоб як даври турраи соли нуҷумӣ (астонномий)-ро паси сар мекунад ва дар моҳи Фарвардин ба ҷойгоҳи аслии худ, ки мӯъчиҷакориро аз он оғоз карда буд, бармегардад.

Агар ба рамзи Наврӯз аз дидгоҳи дарунингари (маъниҷӯй) назар андозем, мебинем, ки рамзи аслии он навсозӣ ва навпардозӣ аст, на кӯҳнапарастӣ, ки баъзе аз ашҳос ба хато, бо қашми зоҳирбин онро ҷунин пиндоштаанд. Ҳарчанд ки Наврӯз ҳар сол ба як қарор тақрор мешавад, валие он на қашни тақрорҳо, балки пайдо даъват аст ба қашфу нағонӣ ва инҷунин поксозӣ ва бозсозии тинату вучуди Инсон ва муҳити зиндагии табииту иҷтимоии ў. Ин бозсозии бадану тинат ҳам ба мисли Наврӯзу силсилачиҳои ориёй кори доимии инсонҳо мебошад, на кори якрузаву дурӯза ва мавсими.

Дар бораи таъриҳи ҷуғрофиёи Наврӯз сухан ронда, ҷунин андешаеро бояд пазируфт, ки он аз қадимитарин ва зеботарин қашниҳои ҷаҳон аст. Наврӯз бар пояи тасаввуроти амиқи фалсафӣ ва ҷаҳоншинохтие устувор гаштааст, ки ҳар қадом намоди давом ва бақои инсони рӯи Замин, аз ҷумла, қавми тоҷик ва дигар ақвоми ориёйтабор махсуб мешавад. Дар алоқамандӣ бо бузургдошти Наврӯз он ҷиз ҷолиб аст, ки онро ақвоми зиёди мӯҷовир аз дуру наzdik, аз марзи Чин ва ақсои Ҳинд то савоҳили уқёнуси Атланти аз аз ароzi Сибир то Ҳаличи Форс ба унвони қашни миллӣ ва қавмии худ пазируfta ва бо шукӯҳи ҷаҳонмати хоссае онро таҷӯлил мекунанд, ки ин худ далели возеху раднопазирест роҷеъ ба таъсири фарҳангии ориёнаҳодон (аз ҷумла мардуми тоҷику ағфону курду эронӣ) бар сокинони ин марзу бум ва куллан тамоми ақсои олам.

Наврӯз бо бунёд ва интишори худ ба таърихи ҷамъ як таъмаддуни наверо дар минтақаи АвруOсиё бо номи Тамаддуни Ҳавзаи Наврӯз эҷод намудааст. Мардумони ин ҳавза то ба имрӯз бо номи Наврӯз бо ҳам муттаҳид мешаванд ва амалҳои созандаву монандаро дар рӯи Замин анҷом медиҳанд, яъне фарҳангии ягонаеро аз нағ месозанд ва инсонҳоро аз сари нағ тарбия менамоянд, аз қаҷрафториҳо парҳез мекунанд. Қашни Наврӯз мардумро даъват мекунад, ки дар бораи зиндагии минбаъдан худ ба таври инфиродӣ тафаккур кунад, на ки онро ба таври мөшиниву сунъӣ тақрор биқунад. Як иллати ҷаҳонӣ шудани Наврӯз дар ҳамин аст, ки он тақондиҳанда аст!

Бешӯбаҳ, таърихи Наврӯз ба рӯзгори аҳди бостон бармегардад. Он дар давраҳои пеш аз таъриҳи ҳату навиштаҳо дар ҷамоаҳои ширкориву дехқонии ориёй (сакҳову скифҳо, массагетҳову таҳорӣ ва ғ.), ки дар даштҳои АвруOсиё зиндагӣ ба сар мебурданд) оғоз шуда, аввал дар ёдҳо ба сангҳо сабт шуда, аз даҳон ба даҳон, аз насл ба насл ба шакли ривоти гузашта, то ба рӯзгори шоҳони пешдодиву қаёнӣ, сӯғдиву ҳоразмӣ, портигу паҳлавӣ ва ҳрониёни қадим расида ва ниҳоят дар рӯи ҳат навишта шуд ва баъдан ба рӯзгору зиндагии зардуштиёну мусулмонон ворид шуд ва дар китобҳо онҳо сабт шуд.

Таърихи аз ин ёдҳо навиштаи Наврӯзо дар осори бузургтарин олимони Шарқ, алалхусус, Абурайҳони Берунии ҳоразмии тоҷиктабор ва ҳамосасарои

НАВРҰЗ - РАМЗИ ТАМАДДУНИ ИНСОНИ

тамаддуни тоҷику эронӣ -Абулқосими Фирдавсӣ пайдо намудан мумкин аст. Ҷои суруру шодмонии мост, ки унсурҳои деринаи қашни Наврӯз ба шакли зинда то ҳанӯз дар қисматҳои кӯҳистонии сарзамини тоҷик, махсусан дар Ғалғару Помири Кашмир ба таври зинда чун фарҳанги мардумӣ, ба шакли то андозае беолоиш вуҷуд доранд, ки нишонаҳои он дар китобҳо "Тоҷикон"-и Б.Фағуров, "Тоҷикони водии Ҳуғ"-и М.Андреев ва дигар мардумшиносон дар Зарафшону Бадаҳон сабт шудааст. Минбаъд ва то ба имрӯз ба истилоҳи баъзе аз фарҳангиносон "иморати ҳештаншиносии тоҷику эронӣ ду шаҳсутун дорад: яке забони порсисту дигаре қашни Наврӯз".

Ин шаҳсутунҳо, албатта, бештар аз

сар гузоштани сардию хушунат ва рӯй овардан ба меҳрубонию қаромат мебошад. Ва аз ин лиҳоз ба фармудаи Ӯнсурутмалолии Кайковус, "эътидол ҷузвест аз ақли кулл". Маълум аст, ки "Ақли кулл" номи дигаре аст аз қавонини табиату қайҳон, ки аз тарикӣ илму ҳунар қашф мегарданд. Пас, аз ин дидгоҳи Наврӯз намоди ақли кулл маҳсуб мешавад.

Васфи Наврӯз бавижка дар "Шоҳнома"-и Ҳаким Фирдавсии Ӯтсӣ мақоми сазовор ва ҷойгоҳи баланде дорад ва ба ӯнвони даврони пирӯзии некӣ бар бадӣ, ҷилваи шуқӯҳу шавкати шоҳону шаҳриёрон, шукуфои олам ва сарбаландию осоши одам талақӣ мешавад. Ҳаким Фирдавсӣ ба масъалалай Наврӯз аз дидгоҳи равобити фитрии инсон ва табиат

ва қуллан олами ҳастӣ менигирад ва ин ҷаҳонро пули иртиботе медонад ҷиҳати таҷдиди шукуфои муштараки инсон ва қайҳон. Забони шево ва тавонии форсӣ (тоҷикӣ) имкон медиҳад, ки Ҳакими Ӯтс дар ниғориши вижагиҳои Наврӯз ба гуна шигифтоваре доди сухан дидҳад ва ҳонандаро ба олами сеҳрангезу рӯҳнавози ин забон раҳнамуин бошад ва мақоми Наврӯзро дар тадовуму тақомули фарҳанги порсизабонон ба намоиш бигзорад.

Ҳаким Фирдавсӣ бо ишора ба тасаввуроти қадимии ақвоми ориёй Наврӯзу инҷунин замони во намудани рози оламу одам медонад. Масалан, дар "Достони Бежан", вақте ки Гев дар ҷустуҷӯи Бежан очиз мемонад ва ба ҷорҷӯй назди Қайҳусрав меравад ва аз ӯ барои дарёфтани гумшудааш ёрӣ меҳоҳад, шоҳи қаёнитбор ҷунин посӯҳ медиҳад:

Бимон, то биёяд маҳи фарвадин,
Ки бифрӯзад андар ҷаҳон ҳурдун.
Бар он гаҳ, ки бар гул нишонад-т бод,
Чу бар сар ҳаме гул фишионад-т бод,
Бигӯям туро ҳар куҷо Бежан аст,
Ба ҷом андарун ин маро равshan аст.

Яъне то замоне, ки Наврӯз фаро нарасидааст, Қайҳусрав наметавонад ба ҷоми Ҷам бингарад ва асрор ҳувайдо соҳад. Ҷаро? Зоро ки танҳо дар аёми Наврӯз ҷаҳонро тағириoti боризе фаро мегирад. Ва ҷун Наврӯз фаро мерасад, Қайҳусрав:

Яке ҷом бар каф ниҳода набид,
Бад-ӯ андарун ҳафт қишивар бидид.
Замону нишони сипеҳри баланд,
Ҳама кард пайдо: ҷиеву ҷуну ҷанд.

Наврӯз дар "Шоҳнома" на танҳо оғози соли нав, пушти сар шудани зимишtonу сармо ва фаро расидани баҳору шукуфӣ, балки нуқтаи оғозини замони шаҳриёрии шоҳони даврони бостон низ ҳаст. Дар ин маврид низ Наврӯз оғози даврони нағи эътидол ва назму низоми наవиност дар зиндагии мардум, дар миқёси қишивар ва дар умури қишивардорӣ.

Ва Ҳаким Умарӣ Нишопурӣ ҳам аз мағҳуми Наврӯз ба унвони даврони сипарӣ шудани мушкилоти қуҳан ва фаро расидани назми сурӯрафзои нағини истифода менамояд:

Бар ҷеҳраи гул шабнами Наврӯз ҳуш аст,
Бар тарфи чаман рӯи ҷилағарӯз ҳуш аст.
Аз дӣ ки гузашт, ҳарҷӣ гӯй ҳуш нест,
Ҳуш бошузи дӣ магӯ, ки имрӯз ҳуш аст.

Ганимат донистани даврони зиндагонӣ бо фаро расидани Наврӯз маъниоти тоzae пайдо мекунад, зоро ин давронест, ки олами ҳастӣ бо тамоми нағосату латофati худ зуҳур мекунад, нағ мешавад ва назми тоzae назаррабое қасб менамояд:

Чун абр ба Наврӯз руҳи лола бишуст,
Барҳезу ба ҷоми бода кун аҳд дуруст.
Ки сабза, ки имрӯз тамошоғаҳи туست,
Фардо ҳама аз хоҳи ту барҳоҳад руст.

Дар ин рубобӣ болӣ як нуқтаи ҷолиб ва тасвири ҳеле нозуке ҳаст: руҳи лоларо шустани абр. Зоро равшан аст, ки абр тавассuti борон руҳи лоларо на танҳо дар аёми Наврӯз, балки дар дигар рӯҳҳои сол низ мешӯяд ва ба он таровati тоzae пайдо мекунад, зоро ин чо ишора бар он аст, ки Наврӯз худ аёми муборакест, ки тавони поксозии зоҳир ботини олами одамро дорад; ба ҷун он кудuratҳоро мезудояд, адоваратҳоро аз миён ме-

барад, ҷаҳонро ба таври сеҳромезе тағири медиҳад ва назму низоми нағини хубиву некӣ эҷод мекунад, пас дар ин аёми "азм ба ҷоми бода" намудан, яъне васили шодмонию сурӯғ фароҳам овардан амалест дарҳури инсони равшанзамир.

Ҳамчунин ишора ба гузаро будани даврони зиндагӣ низ бо истифода аз нишонаҳои наврӯзӣ, яъне сабзаву марғзор, ки бо гузашти айём фанопазиранд, сурат мегирад.

Дар руబоиети Ҳайём садои дилнавози мурғони нағмаҳон, бавижка булбул низ ба ӯнвони нағоми овоии (савтии) Наврӯз ҷилва.

Рӯзест ҳуши ҳаво на гарм асту на сард,
Абр аз руҳи гулзор ҳамешӯяд ғард.
Булбул ба забони пахлавӣ бо гули зард,
Фарёд ҳамекунад, ки май бояд ҳвард.

Ва инчо булбул маҳз ба забони пахлавӣ (форсӣ, тоҷикӣ) нағма мепардозад ва бо муроҷия ба гули зард, ки нағоми нағмадӣ ва бевағои оғози (савтии) Наврӯз ҷилва.

Лисонулгайб Ҳоча Ҳофизи Шерозӣ мавзӯи Наврӯзо ба таври ҳеле шево ва барои оғаридани мазомини баланди ирфонӣ ба кор гирифтааст. Ӯ, ки дар ифодати ҳолу аҳвол ва мақомоти ориғон ҳеле чирадаст аст, Наврӯzo ба ӯнвони паёмовар аз сӯи Дӯст ва ба рағафрузанди ҷароғи дил, яъне баҳшанди вачди ориғони тавсифи менамояд:

Зи кӯи ёр меояд насими боди нағрӯзӣ,
Аз ин бод ар мадад ҳоҳӣ, ҷароғи дил ба рағафрузӣ.

Инҷунин "ҷароғи дил ба рағафрузӣ" тавассул ҷустан ба даргоҳи Дӯст аст, ки ҷун боди нағрӯзӣ сағон рӯҳ мебахшад. Ва ин сағон рӯҳ дар нағвати худ висилает ҷиҳати дарёфти назму эътидоли маънавӣ барои солик, ки раҳ сӯи манзили ўро дар пеш дорад.

Яке аз вижагиҳои боризи ашъори Ҳофиз маҳз он аст, ки ҳар кас онҳоро муғофиқ ба ҳоли худ ва дар сатҳи тавони худ дарк мекунад. Ва ҷун гуна дарк дар ҳама ҳол ба барои ҳар нағаре, сарғи назар аз сатҳи омодагии маънавии ў ҳақиқатдорад. Яъне чи ориғ, чи файла-суғ ва чи наҳҷӣ аз назми Ҳофиз ҷизҳори даркӯҳи мекунанд, ки ба ҳолати маънавии онҳо созгор ва аз ҳар ҷашманӣ дуруст аст ва ба дард мөхӯрад. Ҳарчанд, ки Ҳоча Шероз бо эътироғи худаш "сухан дар парда" мегӯяд:

Сухан дар парда меејям, зи
худ ҷун гунча берун ой,
Ки беш аз панҷ рӯзе нест
хуқми мири нағрӯзӣ.

Ҳамин нигоҳи гузаро ба нағунае ҷанд аз осори нобигагони назми олашумули форсӣ-тоҷикӣ гувоҳ бар он аст, ки Наврӯз на танҳо ҷаҳони сурӯғ шодмонии зоҳирӣ, тақрор ба тақрор омаданҷо, балки як падидани нодирӣ фарҳанги ва суннатист, ки бо худ ҷомаъи рози эҳҷӯи эътидоли табии, ҷисмонӣ ва рӯҳони ҷаҳони ҳастӣ дар ҷароғӣ дард ва то ҳадди зиёде онро метавон ба ӯнвони боландагӣ ва равшагарии рӯҳи ориёй ва умуман инсонӣ тақлидӣ кард. Ва ҷароӣ дар замони ин ҷаҳони бостонӣ муҳимтарин ӯнсурӣ-и навғонӣ ва нағсозӣ аст, ки онро аз ҷамъии Наврӯз метавон танҳо ба воситаи ақл шинохта ва дар зиндагии ҳаррӯзан худ аз таъриҳи ироға тағириғатӣ мекунад. Ва дарки ҷанбаҳои муҳталифи ин ҷаҳони шуқӯҳманди ниёғон ба таври ҳатмӣ дар ҷадои соҳтмони худӣ дар сатҳи ҳар як фарди иҷтимоӣ ва ҳудшиноси миллий дар кулл таъсиргузор ҳоҳӣ буд. Аз ин рӯ, баъди ҷаҳони Наврӯз набоҷд мояният он, ки нағониву нағсозӣ аст, ба фаромӯши супорида шавад, зоро Наврӯзи инсоният ба охир нағерасад, он танҳо оғоз мебеъбад. Наврӯз оғози таъриҳи ҳақиқиҳи инсоният аст, ки бо худсозӣ ва нағониви машғул аст, на бо кӯҳнапарастиву тақрорҳо (тақлидҳо). Пас Наврӯз ин донишсозӣ дар замони таҷрибаи худӣ аст, на факат донишандӯзӣ ва омӯхтанд аз дигарон.

Сунатулло ҶОНБОБОЕВ,
мудири Маркази синошиносӣ,<br

МАҶРУФИ РА҆ЧАБӢ ВА ТА҆ЧДИДИ НАЗАР БА МАСъАЛАҲОИ ТАНҚИД ВА АДАБИЁТШИНОСӢ

Ҷералӣ СОДИКОВ, номзади илмҳои филология, дотсенти кафедраи адабиёти тоҷикӣ ва журналистика

Ма҆руфи Раҷабӣ (14.02.1955-24.12.2001) яке аз шогирдонон аълоҳони Институти давлатии педагогии Кӯлоб буд, ки баъди хатм (1976) дар кафедраи адабиёти тоҷик дар вазифаи асистент нигоҳ дошта шуд. Аз рӯзҳои аввали ошкор гардид, ки ба кори илмӣ таваҷҷӯҳи зиёд додрад. Ба ин сабаб баъди ду-се сол кафедра ўро барои таҳсил дар аспирантураи рӯзонаи Институти давлатии педагогии Душанбе (ҳоло ба номи Садриддин Айнӣ) тавсия намуд. Он ҷо зери роҳбарии профессор Холиқ Мирзозода ва маслиҳатҳои доимиюн академик Муҳаммадҷон Шукурӯв дар мавзӯи "Инкишофи наасри таърихӣ дар наасри тоҷикии солҳои 60-70-ум" рисолаи номзадӣ навишта, пеш аз муҳлати муайяншудаи аспирантура ба ҳимояи пешниҳод кард.

Ма҆руфи Раҷабӣ дар Институти забон ва адабиёти АФ Тоҷикистон ба кор рафт ва соли 1998 дар мавзӯи "Таърихи танқид ва адабиёти тоҷикии марҳилаи якуми шӯравӣ (солҳои 1920 - 1954)" рисолаи докторӣ ба анҷом расонида, бомувафқият дифӯр намуд. Ў дар соҳаи танқид ва адабиёти тоҷикии олимони пуркор ва муваффақ дониста мешуд. Қӯшиши вай ба он равона шуда буд, ки роҳи наверо дар назарияни танқид ва адабиёти тоҷикии кӯшояд. Табиист, ки роҳи наве ба осонӣ қабул намешавад. Муҳолифони ақидаи ў кам набуданд, валие Ма҆руфи Раҷабӣ дар ақидаи худ устувор буд ва ба ин сабаб ба мақсад муваффақ гардид. Ма҆руфи Раҷабӣ умри кутоҳ дида бошад ҳам, осори гаронбахоэ аз худ боқӣ гузаштааст. Зиёда аз 100 мақола ва 5 kitobi мукаммал маҳсулу заҳмати бедарегӣ ў мебошад. Аъзои Иттифоқи нависандагон (1993) ва Узви вобастаи АФ Тоҷикистон (1999) интихоб шуда буд. Эссеҳои ў "Сӯҳбате бо аҳли зиё", "Барои шумо аз асри 21", "Зиёӣ, давлат ва китобхона" бо эҳтироси баланди публисистӣ таълиф шудаанд.

Ҷойи афсус аст, ки Ма҆руфи Раҷабӣ зода ва парвардаи шаҳри Кӯлоб бошад ҳам, дар миёни донишҷӯён ва аҳли зиё ма҆руфиатият надорад.

Мо ба ин муҳтасар иктифо намуда, порчаero аз сарсухани китobi ў "Ислом: ҷадидия ва инқилоб. (Маҷмӯаи мақолаҳо)" (- Душанбе: Ҷониш, 1997. 245 саҳифа) ба мутопиаи донишҷӯён "Анвори дониш" пешниҳод менамоем.

САРСУҲАН (ва ё сӯҳбате бо аҳли зиё)

Солҳои 80-ум барои кулии шӯравиен абадудаҳр давраи дар воқеъ таърихӣ ба шумор ҳоҳад омад. Маҳз бо оғози қатъии бозсозӣ (соли 1985) садҳои сиёсиву иҷтимоӣ ва маънавиу аҳлоқиу мадании ба афкор гузаштаи мағкураи расмӣ аз миёни бардошта шуд, пардаи сиёҳи Ҳизби коммунистӣ, ки танҳо ба воситаи он мardum ба оламу одам менигаристанд, дарид. Дар натиҷа, тасавvutoti қаблии мо дар бораи моҳияти ҳаёт, асли сиёсату адабиёti санъати мамолики сармоядорӣ бардуруғ баромад. Ва дунё тамоман бо рангҳои наве пеши ҷашми мо ба ҷилва омад.

Чунин таҳавvutoti куллии назар ба атрофиен аз роҳи ҷадалҳои қавӣ барои худшинойи мусассар шуда буд. Нимai аввали солҳои 80-ум (пас аз вафоғи Л.И. Брежнев) қӯшии аҳли қалам барои дарёftan ҳақиқати воқеаҳои дирӯzу имрӯzi чomeai сотсиалистӣ хеле гиро ва му-

ассир шуд. Сафи чунин пажӯҳишгарон бо оғози бозсозӣ боз ҳам афзуд. Ва билохира, ошкорбаёнӣ ва демократия маълум кард, ки мағкураву меъёрҳо, ки шӯравиён то дирӯz ба оламу одам баҳо медонанд, таҳсинау таъриф ё сарзанишу танқид мекардан, ниҳоят ғалатанд, маълумоти эшон дар бораи таърихи ҷomeai сотсиалистӣ ва адабиёti фарҳанги он, ҷараёнҳои сиёсиву адабии гузаштаву имрӯza, шахсиятҳои сиёсиву фарҳанги, асарҳои муҳими фалсафӣ, адабӣ ва таърихӣ бағоят нодурусту нокомил аст... Bo тавассuti чунин қушишот, дар айни ҳол, ҷанде аз макотibi тафакkuri назарӣ, хоса иддае аз усуљҳои ба таъbir соғамалии адабiёti тоҷiki sarozor шуд. Ҳатто зарурati бозидди mушahhasi ҳар як maғxumu istiloҳi сиёсivu iҷtimoiyv imadaniy v adabӣ ba miyōn omad.

Алқисса, возеҳ гашт, ки тафакkuri mo ixtiloғu ziddiyat va metawon guft, kи sadamaҳoи achiбе doشاast; dar tarzi taфakkuri mo ziştchi choyi xubiy va xubiy choyi ziştiro iшғol karداast, yañne ҳar amale, ki dar asl bad ast - nek va ҳar amale, ki moҳiyatn xub ast, bad baҳo meғriftaast.

Ҳазрати Muҳammadi pайғambar (c) oвардаast, ki "Olimon tabibҳoи xalқand, chun pizišk xud mariz boшad, kib bemoiron-ro iloq kunað?" Dar voqeъ, on zayfi taфakkuri ba olimon niz xos буд. Va aҳol ba ҳama maъlum ast, kи adabiyetshinoosии shӯravӣ, az ҷumla, adabiyetshinoosии to solҳoи bозsозии toҷiki dar mačmū' ilmeest ba rӯy "taхайul"-u pindorxoi farnoudan maҳz siёsiv va binavan guftorу бардошти ин adabiyetshinoosӣ dar xususi masъalaҳoи сирф бадеҳ ҳam xele isloxtalab va ў tamomon xato ast. Masalan, to dirӯz sharxi metodi realizmi сотсиалиstӣ, realizmu romantizm, aloқaи adabiyeti shӯravӣ bo adabiyeti klassikӣ va pайvandҳoи on bo rozu niyezi marдум dar bisor maverid nodurust metawon guft, ki fariyiliy surat giriftaast.

Дарки ҳамин аҳволи худ шӯbāan adabiyeti shӯravии Pajxūshgoҳi забону adabiyeti ба nomyi Rӯdakii AИ Toҷikiстонро mačbur namud, kи roҳi ba vucud oварdani konsepsiai navi faҳmiши adabiyetro pesh girađ. Ba in maқsad эҷodi "Taъriх"-i adabiyet mawquf guzoшta shuda, baroи bo diidi tозa faro giriftani adabiyeti shӯravӣ chorabiniҳoи ilmӣ ba naқsha girifta shud. Sipas, dar mawzӯi bozchӯsti konsepsiai tозa du konferensia (solҳoи 1990. 1993) barguzor gardi.

Dar in ba bâzze ҷamъomadҳoи digar, dar on maқolaҳo, kи bo nazari tозa эҷod shudaанд, olimon dar barobari fikrҳoи ҷoliб bâzze andešaҳoи baҳsnok izhor kardaand. Ba fikri mo, ba sababi on ki muhimmatin masъalaҳoи adabiyet to ҳol nodurust ba miyōn guzoшta mewshand, chunin tasavvur, kи ba nazari tозa omӯxtan adabiyeti asri 20 boyad tanҳo dar bar rasasi bâzze masъalaҳoи ҷuzъi adabiyetshinoosии to bозsозiro isloҳ meқunad, bâzze pojchaҳoи liқonaki onro ustuvor ҷumla, angushthaҳoи barziēdi onro kanda mepartoyd, xatost. Zarari chunin tasavvur paҳn karдан dar on ast, kи dar bâyini adabiyetshinoosion yak navъ хотирҷamъi бa amal meorad. Albatte, dar bâzze maveridҳo ба ҳamон guna korҳo niz maшgul shudan lозim meoad, zero, xushbaxtona, adabiyetshinoosии mo to solҳoи bозsозии mo bâzze guftorу muҳokimaҳoи ҷoliб назarihv amalie dorad, kи az aftash, bo ҷande taҳriру nešt karдан oludagiҳo ideologӣ imrӯz ҳam қobilii қabul mewshand. Lekin in guna misolxo zиёд nestand. Bino bar in, dar bisor maveridҳo suxhanro tamoman az nav, ba gufti adabiyetshinoos Döbenko "az sifr" cap karдан lозim meoad. Yañne, baroи

salim namudan ҳofizai taъriхivu adabiy marдум ва ba sӯyи chustuchӯhi asil angaza doddan adabiyet vazifavu masъulyatiҳoи xele buzurg dar peshand.

Pas az bозsозӣ zиёni тоҷik baroи ҷammin vazifa гарму chӯshon ba kor chastiда буданд. Ammo afscus, kи nimai avvali solҳoи 90-um nisbat ba nimai duymi solҳoи 80-um saъyi kūshish baroи bo diidi tозa muҳokima karдан adabiyeti shӯravӣ xele suct shudan girift. Solҳoи oхir maқolaҳo dar in mawzӯi va umuman dar masъalaҳoи sirf milliy va xudshinoosӣ xele kam ba nazar merasand, ҳarчand kūshishҳoи fidokoronaи muarrih Raҳim Masov tashnaghi хотираi marдумro xele meşikanand. Ba ezhodiетi Masov ozodandehi va mawkei ustuvori ilmӣ xos ast. Dar voqeъ, chunon ki meғyand, agar donish boшad, mawkeъ ҳam pайдо mewshad... Asarҳoи R. Masov dar mawridi bi nazari tозa ba muлоҳiza giriftani baъze masъalaҳoи adabiyeti (masalan, tasviri ҳaqiqat dar on) ёri chiddi ҳoҳand rasond... Ba vucud oварdani konsepsiai navi faҳmiши adabiyet va эҷodi tаъrihi on - ba in vosita tақviti xudshinoosии milliat қuvvaҳoи ziёd ҷalb karдан zarur ast. Masъalaҳoи mушahhasi tаъrihi adabiyetro bo nazari tозa tanҳo az roҳi kūshishi ҳammagoni olimon zudtar faro giriftan imkonpizir ast... Shояd baroи aҳli қalam vezəh ast, kи in zaҳmati sangin farnoudan tаъrihi meboшad. Хотиррасон meқunem, kи agar ja шарти zиёй будan darki ixtisosi xesh dar satxi zamoni boшad, шарти digar ba zimma giriftani darchostҳoи tаъrihi ast. Pas, agar aҳli қalamasi toҷik in korro ba ūxda nagirand, ba risolati tаъrihi xesh xiloф meraવan, jañne zиёй ҳisobida nemeshavand. O'e қalambadastoni toҷik in gunoҳi nanginro ba gardan meғiranد va ў ba ixtisosi farnoudan tаъrihi, kи maъnoi xizmat ba xalқro dorad, mepardозand? Imrӯz zиёй dar ҳammon duroҳa қaror giriftaast.

... Dar 70 soli Ҳukumatи Shӯravӣ az miyōni toҷikon zиёй ba miyōn naomad. Kamina naomedonam, kи dar tamomi tаъrihi durozni peshazinқiliboti toҷikon boz kadem asru davraero ba chunin nuks muttaҳam karдан mumkin boшad. Rawnan shudaast, kи dar tаъrihi bâzze millatҳoи digar chunin zamoni boudaand. Masalan, ba gufti akademik D. S. Likhachev asri 17-и Rusia be zиёй guzashtaast va zиёni ҳaqiqi дар in sarzamin tanҳo oхiri asri 18 va ibtidoi asri 19 ba miyōn omadand... Pas, шарти zиёgi chist? Шарти meъeri baҳo tanҳo in nešt, kи қalambadaste ba siёsatmadori xurd ў buzurge oшkor muҳokifat kunað. Gap dar sari ozodini andeša va nazar, novobastaghi taфakkuр ба tamomi niyezi huxusivu gurӯxivu ҳisibivu қavmivu maҳal va xudhoҳi milliy ast. Zиёй rawshangarost, agar ozod naandeshad, rawshan ofarida nemetavonad. Imrӯz nest shudan panča zuriyu fiшor az sari olimon imkonи ozod andešidan va ba risolati xesh rasidanro afzun karadaast. Yañne, az nav ba vucud oварdani "Taъrihi adabiyet" va digar "Taъriх"-ҳo dar barobari siҳat karдан хотираi xalқ, xudi zиёri ҳam kamol mebašhad. Lekin imrӯz dar barobari nešt shudan fiшor ba zиёй daštigiri moddии ū ҳam kariб ki nešt shudaast. Ba ҳammon vaznihояt badi iktisodii zиёй, kи samaraи munosibati doiraҳo расмӣ ba ū ast, tabiist, kи baroи ba ūxda giriftani on farnoudan tаъrihi, kи baroи ba ūxda giriftani on farnoudan tаъrihi musoидat nemekunad, balki in ҳolat olimonro baroи ҳar chi durtar shudan as risolati tаъrihi xesh tela medihad, nameguzorad, kи zиёй xatoi azimi dar solҳoи Ҳokimiyati Shӯravӣ dar nazdi ҳalқ soderkarada hud - durӯf ba tаdkiк oварdani tаъrihi va ba in vosita avaron karдан хотираi marдумro, kи az inҳo "maъrifat" dar baroи ҳoziravu oynada ҳam ҳosil mewshad, isloҳ namoyad. In ba ҳastii zиёii asil rangҳo fochavei ato karadaast. Yañne, olim dar maverid, kи ba ҳardan non zor ast, boyad ba ixtisosi vazifaҳo аz azimii tаъrihi binafasiyati nazarras dar choda iilm komeb garidaast. Mualififi besh az 89 asaru maқolaҳo ilmӣ, ilmӣ-omavӣ mewshand. Bo medali "Rӯzi KM CCCR boroi tashviq tағriboti ideologii" (1995) sarfaroz garidaast.

Устод Абдулвоҳидов Саттор дар 02.05.1947 dar deҳai Daҳanai шаҳri Kӯlоб dar oila xizmati bai dun-e omadaast. Solҳoи (1954-1965) dar maktabi miyona №16 ба nomyi A.C.Makarenko nohijai Kӯlob taҳsил namedaast. Baъdi hatmi maktabi miyona faculatiai zabolon va adabiyeti toҷikii Institutei давлатii pedagogii Kӯlob (holo Donišgoҳi давлатii Kӯlob ba nomyi Abӯabdulloh Rӯdakī)-ro soli 1969 bo muvaффaқiat yatzin. Solҳoи (1969-1974) ba ҳaisi asistent va solҳoи (1974-1991) muallimli kaloni IDPK, aspirant kafedrai folsafaii Universiteti давлатii Toҷikiстон ba nomyi V.I.Lenin (holo DMT) taҳsils namada, dar mawzӯi "Barham doda-ni farqiyati iҷtimoiy-psixologii si naf-o-mili tabdil-e bi i jaқinasi Chamъiyati shurabai" soli 1982 risolai nomzadӣ difoъ menamoyad.

Soli 1991, Aъlochii maoriifi Toҷikiстон, dotsenti kafedrai folsafaii va ba ҳaisi kobi tashkiloti partiyavii Donišgoҳi давлатii Kӯlob ba nomyi Abӯabdulloh Rӯdakī fayoliyat menamoyad. Solҳoи 1986-1998 ba ҳaisi kasabai omӯzgoron va kormandon donišgoҳi va solҳoи 1992 to soli 2012 dar vazifaii mudiриi kafedrai folsafaii fayoliyat karadaast. Mualififi besh az 89 asaru maқolaҳo ilmӣ, ilmӣ-omavӣ mewshand. Bo medali "Rӯzi KM CCCR boroi tashviq tағriboti ideologii" (1995) sarfaroz garidaast.

Устод Абдулвоҳидов Саттор dar davomii umri purbarakati xesh ba tâlimu tarbijiai farsazdon, donišchӯen, shogirdon va ҳamkasbon mashgul shuda, sadҳo shogirdon ū imrӯz dar ҳam soҳaҳoи ҳoҳati chaytai fayoliyat porsamār dorrānd. Banda niz ja ke az shogirdon ustod Abduлvoҳidov Sattor maҳsib meబam, kи bo tavsiya va roҳnamoии vay ba muvaффaқiatyoi nazarras dar choda iilm komeb garidaast. Ustod, imrӯz dar miyeni mo shogirdon nestand, ammo maslihatҳoи ustodona va padaronai ū cheq goҳ faromush namekunem va ҳameša az dargohi Jazdoni pok doyguşon ҳastem.

Xonaи oхиратат обод бод, ustod ari az ari!

Nasrullo ABДУЛЛОЕВ, номзади илмҳои siёsӣ, dotsent, mudiri kafedrai folsafaii

Ҷералӣ СОДИКОВ, номзади илмҳои fилология, дотсенти кафедраи адабиёти тоҷикӣ ва журналистика

ХОТИРОТИ НЕК АЗ УСТОД АБДУЛВОҲИ- ДОВ САТТОР

Чароги ҳарду олам олимонанд,
Ба маънӣ олимон шамъи ҷаҳонанд.

Az қадимulaiyem olimon, baxusus fayolisufon va rawshanfikron ҳamfikr, ҳomӣ va pustibonii mazlumon va benavoён буданд. Zikrash rawost, kи fayolisufon va ustodi buzurgi rawonshod Abdulvoҳidov Sattor niz az sumra chunin xiradmandon maҳsib meefftand. Ustod tūli fayoliyati purbarakati xesh ҳameša ba muҳtoҷon va niyazmandon dasti kūmак дарoz mekarand. Xurdus buzurgi Donišgoҳi давлатii Kӯlob ba nomyi Abӯabdulloh Rӯdakī niz az fayoliyati ustod Abdulvoҳidov Sattor rozӣ буда, az ū хотираҳoи nek naqл meқunand. Ҳarчand kи imrӯz ustod miyeni ҳamkasbon va ūru dūstona nestand, ammo ёdi ū dar diyu diida ҳar яki mo shogirdon va ҳamkasbon ba hotiraҳoи nek choy dorad. Vaқte kи nomi ustod virdi zabonҳo megarداد, suhanҳoи nek va zaroftatgӯҳiояшon peши nazar meоянд va bo хотираҳoи nek az ū ёd meқunem.

Ustod Abdulvoҳidov Sattor 02.05.1947 dar deҳai Daҳanai шаҳri Kӯlob dar oila xizmati

ТАЧЛИЛИ НАВРЎЗ ДАР ДОНИШГОҲ

Дар Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ санаи 19-уми марта соли ҷорӣ ҷорабинии фарҳангӣ ба муносибати таҷлили Нарӯзи байналмилалӣ бо иштироки васеи кормандону омӯзгорон ва до-нишҷӯёни донишгоҳ баргузор шуд. Сипас, дар қисмати фарҳангии бар-нома донишҷӯёни фаъоли донишгоҳ ҳунари худро нишон доданд. Дар то-лори фарҳангӣ шодию нишот дар авчи аъло буд. Аз истиқболи ин рӯзи таърихӣ ҳама дар якҷояги шодӣ на-муданд ва ҷорабинии мазкур бо ҳамин ҳусни анҷом ёфт.

Донишчүөни доништөх вобаста ба

СОҲИБ ШУДАНИ ШАҲОДАТНОМАИ ИЖТ

Моҳи марта соли равон декани факултати физика ва математика номзади илмҳои педагогӣ, дотсент Сафаров Мунир барои инъикоси ҳаёти сиёсии ҷомеа дар рӯзномаҳо, чопи мақолаҳои илмӣ ва нашр намудани мақолаҳои оммавӣ дар вакоити ахбори омма ба узвияти Иттилоғи журналистони Тоҷикистон пазируфта шуд.

БАРГУЗОРИИ МАҲФИЛИ "БАРНОМА-СОЗОНИ ЧАВОН"

Санаи 27.03.2019 дар бинои факултети физика ва математика, утоқи №1 маҳфили навбатии "Барномасозони чавон" гузаронида шуд. Сараввал маҳфилро декани

факулта номзади илмҳои педагогӣ Сафаров М.В кушода, ба роҳбари маҳфили "Барномасозони ҷавон", мудири кафедраи илмҳои компютерӣ Ҳолов А. миннатдорӣ намуданд. Дар ин маҳфил маърӯзаи до-нишҷӯи соли 2-юми ихтисоси инфо-роматикаи факултаи номбурда, дар мавзӯи "Таҳияи сомонаи расмии факултети физика ва математика" баромад намуд. Доnihшҷӯи мазкурро асистенти кафедраи илмҳои компютерӣ Шоҳсанами Ризо роҳбарӣ намуданд. Дар маҳфил зиёда аз 30 нафар аъзоёни фаъол ишти-рок доштанд.

МАҲФИЛИ "ПАЙРАВОНИ ПЕШВОИ МИЛЛАТ"

Таърихи 6-уми марта соли чорӣ дар толори фарҳангии донишгоҳ во-лонтиёрони маҳфили "Пайравони Пешвои миллат"-и назди шӯъбаи кор бо ҷавонони донишгоҳ бахшида ба "Рӯзи модар" зери унвони "Сано бодо ба занҳое, ки марданд!" чорабинии фарҳангииро бо як шуқӯҳу шаҳомати хосса доир намуданд.

Дар чорабинй аъзёёни маҳфил сухаронрой намуда, баҳсу мунозира карданд.

ТАШРИФИ НАМОЯНДАГОНИ донишгоҳи ДАВЛАТИИ ПСКОВИ РОССИЯ

Дар доираи Созишномаи ҳамкороҳо дар самти илму маориф санаи 28.03.2019 ҷонишини сардори шӯбайи муносабатҳои байнамилалии Донишгоҳи давлатии Псков Федосеев Андрей Николаевич ва мутахассиси кор бо шаҳрвандони ҳориҷии ҳамин донишгоҳ Мирзоев Абдулҳаким бо мақсади ба имзо расонидани Созишнома, табодули донишҷӯён ба-рои 1 семестр ва 1 сол, қабули магистратон ба ихтисосҳои мавҷудаи До-

нишгоҳи давлатии Псков Россия ба до-
нишгоҳ ҳузур пазирафтанд. Бо ин мақ-
сад намояндагони Донишгоҳи давла-
тии Псков бо донишҷӯёни курсҳои 1-4
воҳӯрӣ доир намуда, онҳоро бо ихти-
сосҳои амалкунанда, шароити буду
буш ва барномаҳои таълимӣ шинос
карданд. Дар рафти воҳӯрӣ донишҷӯён
оид ба ҷанбаҳои мухталифи раванди
таълим дар зинаҳои гуногуни таҳсилот
аз меҳмонон пурсиш намуда, ҷавобҳои
қаноатбахш гирифтанд.

ЧИД ФАЬОЛИЯТИ ХУБ ДОРАД!

Чумхурии Тоҷикистон 1000 нафар ҷавононро ба хориҷи кишвар ба-рои гирифтани таълими ғайрирасмӣ фиристода, меҳостанд ба онҳо таълими террористӣ дода, ба Ватан баргардонанд, вале чун дигар амалҳои номатлубашон интири марговари онҳо низ хок ҳурд ва аз тарафи давлат аксари инҷавонон ба Ватан баргардонида шуданд."

Сипас, донишчүй факултати ом-
ӯзгари, сокини Чумхурии Афғони-
стон Мұҳаммадраҳими Хурсоның,
ки аз ваҳшониятҳои террористон оғоҳ
аст, изҳор дошт, ки: "Мо аз чумлаи он
қурбониёне ҳастем, ки гирифтори тер-
роризм ва экстремизм мебошем."

Баъдан наворҳои солҳои 60-70-уми Афғонистон ба донишҷӯён намоиш дода шуд, ки қонун амали мегашту мардум осуда буданду озод. Донишҷӯи афон бо таассуф гуфт: "Холо моро касе дар чое қабул намекунанд ва ҳамчун террорист ном мебаранд. Мо бадномтарин миллат шудаем. Дар Афғонистон гурӯҳҳои террористии ДИИШ ва Толибон ҷиҳодро фарз медонанд. Аз ин рӯ, мо бояд сиёҳро аз сафед ташхис дихем ва нагузорем, ки рӯзи шуми мардуми афғон ба сари дигар мардум биёяд."

Инчунин, Насимчон Аъзам, донишчӯи донишгоҳ оид ба нақши рӯзномаҳо дар муқовимат бо терроризм суханронӣ намуд. Ӯ изҳор дошт: "Равшанфирони мо дар ин бора маколаҳо зиёде ба нашр расонидаанд ва минбаъд низ ба нашр мерасонанд. Имruz яке аз тасмимҳои ВАО он аст, ки тамоми расонаҳои хабариро ба дасти худ гиранд ва нагузоранд, ки кибертерроризм ғолиб ояд. Дигар ин ки дар вақти посух гуфтан ба онҳо мо бояд ба террористон на бо ҳақорат, балки бо далелҳои мұттамад ҷавоб гардонем."

Сипас, иштирокчиён ба саволҳои худ аз намояндагони Чамъияти илмии до-нишҷӯён ҷавоби қонеъкунанда ва му-шахҳас гирифтанд.

ТАЧЛИЛ ИДИ НАВРЎЗ ДАР байналмилалӣ дар шаҳри ШАҲРИ КЎЛОБ

Наврӯзи байналмилалӣ дар шаҳри Кӯлоб рӯзи 22 марта соли 2019 аз субҳи барвақт оғоз шуда, муждарасони наврӯз савори фойтун мардумро аз омад-омади фасли баҳор ва оғози чорабинии уму-мишаҳрӣ хабар расонид. Садои курнаи ва сурнай дар кӯчаҳои Кӯлобшаҳри бос-тонӣ гулгулаафкани намуда, аз фазои орому осоишта ва вахдату суботи сарто-сарӣ башорат медод. Кӯчаҳои шаҳри Кӯлобро гулдухтарони чаканпӯш ва кӯда-кони гулдаст зиннат бахшида, бо хушну-

рам Эмомалий Раҳмон мақоми байналмилалари касб карда, имрӯз таҷлили он дар аксар давлатҳои ҳавзаи Наврӯз бо руҳияни баланду ифтихормандӣ таҷдил карда мешавад. Раиси шаҳри Кӯлоб мұхтарам Хайрулло Амонулло қабл аз оғози барномаи фарҳанги бошукуҳи наврӯзӣ суханронӣ карда, кулии иштирокчиён ва мардуми шарафманди шаҳри Кӯлобро бо ҷашни Наврӯзи байналмилалӣ табриқ намуд. Пас

аз суханронии табрикии раиси шаҳр барномаи идона оғоз гардид. Намоиши театр-рӯзномонидашуда ва барномаи консертии ахли ҳунари шаҳри Кӯлоб ва ҳунарпеша-гонии варзидаи ҷумхурӣ Сурайёбону Қосимова, Сангалӣ Мирзоев, Гурез Раҳмонов ва Лоиқи Ҳол то дер боз идома ёфта, тара-ронаю ракҳои мафтункунада таранумгари Наврӯзи ҷаҳонӣ буд, ки мардум дар Ам-фитеатри шаҳри Кӯлоб дар фазои орому осоиштаи меҳани азиз ҳурсандӣ наму-данд. Баъди чорабинии фарҳангӣ раиси шаҳр ба 20 нафар ятимони кӯл тухфаҳои наврӯзӣ ва кӯмакҳои пулӣ расонид. Сайру гашти оммавӣ дар шаҳри Кӯлоб бо ҳушҳо-лии кӯдакону ҷавонон дар нуқтаҳои фаро-ғатӣ то бегоҳ идома ёфт. Чунин чораби-ниҳои фарҳангӣ дар рӯзҳои баъдӣ, яъне рӯзҳои 23, 24 ва 25-уми март дар Муҷта-маи 2700-солагии шаҳр ва ҷамоатҳои де-ҳот идома ёфт.

МУБОРАК РУСТАМЗОДА БАРАНДАИ ҶОИЗАИ "ТОП-50" ГАРДИД!

Муқимй Муборак Рустамзода, мутахассиси шуъбаи муносибатҳои байналмилалии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ ҳамчун "таблиғари таҳсили духтарони тоҷик" бо ҷоизаи "Топ-50" ё хушсалиқаҳои пойтаҳт қадрдорӣ шуд. Радиои "Ватан" рӯзи 29-уми март озмуни 50 фарди хушсалиқаи шаҳри Душанбе ҷамъбаст кард.

дунё номид ва гуфт, барои таъмини таҳсили тамоми атфоли дунё ҳамагӣ 39 миллиард доллар лозим аст. Маблағе, ки ба ҳисоби Малола, баробари ҳарочоти низомии ҳаштрӯзаи қишварҳоҳт.

Малола Юсуфзай рӯзи 9 октабри соли 2012 дар зодгоҳаш - водии ошӯбзадаи Своти Покистон дар роҳи бозгашт аз мактаб ҳадафи ҳамла қарор гирифт ва аз сараш тир xурд. Ҷангӣни толиб аз ин блогнависи наврас барои ёддоштҳояш дар бораи рӯҳҳои султани ҷангӣён бар водии Свот ва маъракасозиаш ба манзури ҷалби духтарон ба таҳсил интиқом гирифтаанд. Малола баъди он заҳми шадид ҷандин моҳ дар Покистон ва сипас дар Бритониё табобат гирифт, то дубора ба по рост шавад.

Рӯзи 12 июли соли 2015, ки Малола Юсуфзай ба синни 18 расида буд, СММ Рӯзи Малола унвон карда, аз ўхист, то дар зодрӯзаш аз минбари СММ дар Ню-Йорк ба ҷаҳон муроҷиат кунад. Ӯ аз минбари нахустин Мачмаъи ҷавонони дунё, ки ҳудуди 1000 раҳбари ҷавон аз беш аз 100 қишварро гириди ҳам оварда буд, гуфт, ҳамлаи Толибон ба ў барои идомаи муборизааш танҳо рӯҳ қуввати бештар бахшид. Ӯ аз сарони дунё даъват кард, то таҳсili ройгон барои тамоми қӯдаконро таъмин кунанд.

"МАЛОЛА ТО҆ЧИК"

Муқимй Муборак Рустамзода, ҳатмкардаи мактаби таҳсилоти миёнаи №5-и шаҳри Кӯлоб. Миллаташ тоҷик. Дар оила 5 фарзанд: 4 духтар ва 1 писар. Лектори ташкилоти ҷамъиятии "Калиди дониш", ҳамзамон мутахассиси шуъбаи муносибатҳои байналмилалии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ буда, ба таълимму тадрис машгул аст.

Созмони Милали Муттаҳид соли 2015 муқимй Муборак Рустамзодаро барои талошҳояш дар мавриди ҷалби духтарони дехот ба таҳсил "Малолаи тоҷик" номид.

СММ дар як гузориши вижайи ҳуд дар торномои расмияш гуфта буд, ки Муборак барои ба мактабу донишгоҳ овардани духтарони дехоти Тоҷикистон саҳм гузошта, ҳанӯз ҳам ба ин кораш идома медиҳад.

"Малола Юсуфзай" покистонӣ чун муборизи ҳаққи духтарон ба таҳсил дар ҷаҳон маъруф шудааст ва қиссаи ў дунёро тақкон дод. Аммо кам қиссаи муроҷиати муборизаи Муборак Рустамзода ба ҷаҳон барои дифоъ аз ҳаққи ҳуд ва омӯзиш нест," - омадааст, дар гузориши Созмони Милали Муттаҳид.

Муборак Рустамзода ва ё "Малолаи тоҷик" муборизаи ҳудро барои рафғи бесаводӣ миёни занону духтарон бâъд аз ҳатми мактаби миёна шурӯй карда, то ҳоло тавонистааст ҷандин духтарии бо дили пур аз ҳавас дар қунци ҳона нишастана ба таҳсил ҷалб кунад.

Талошҳои Муборак барои ҳаққи таҳсili духтарон дар ҳолест, ки бо вуҷуди ба ҷавобгарӣ қашиданӣ волидон барои эҷоди монеа дар таълими духтарони ҳуд ва боло бурдани синни издивоҷ ҳам, дар зиндагии духтарони тоҷик тағйири ҷиддие ворид нашудааст. Ҷанд маротиба Пешвои миллат, муҳтарам Эмомали Раҳмон аз андак будани шумори духтарони донишҷӯи маҳрумияти қӯдакон аз таҳсил нигаронӣ карда буд. Бар асоси иттилои расмӣ, дар ду соли ахир беш аз 2600

нафар аз қӯдакони синни мактаб, ки 1400 нафар аз онҳоро духтарон ташкил медиҳанд, аз мактаб дар канор мондаанд. Аммо дар асл ин омор шояд ба маротиб бештар бошад.

Муборак аввали моҳи ноябрини 2016 ба Эфиопия рафта, дар як ҷаласаи Созмони Милали Муттаҳид ҳам иштирок кард ва ў бар ин назар аст, ки таҷрибаи аз бӯҳрони камсаводӣ роҳондани духтаронро аз ҳуд кардааст.

Мо аз Муборак пурсидем, ки фикри ҷалби духтарон ба таҳсил ҷӣ гуна ба сари шумо омад ва ҷӣ чиз шуморо маҷбур кард, то ба ин кор даст бизанед? "Вақте ки мактабхон будам, аввалин муалими ман модарам буд. Модарам дар дехот зиндагӣ мекарданд. Дар ҷаласаи модарами духтарони таҳсил нақда буданд. Он замон иҷозаташон намедоданд. Аввалин шуда мадари ман тавонистааст, ки падарашро розӣ кунад ва таҳсili ҳудро идома дидад. Оқибат модарам дар Донишгоҳи давлатии Кӯлоб доҳил шуд ва инчоро ҳатм кард. Сипас, дар ҳамин ҷо оиласдор шуд. Модарам ба мо дар бораи замони таҳсил ва розикунони падараш нақл мекард. Аз азобҳои қашидааш ба мо мегуфт. Дар бораи ҳамдехаҳои ҳудаш нақл мекард, ки онҳо орзуви ҳавас доштанд, аммо орзуҳояшон амалӣ намешуд. Як умр кори замин мекарданд ва барвақт ҳавҳарашон медоданд. Бовар қунед, вақте ин қиссаҳои ҳаётиро аз модарам мешунидам, дар назарим ҳаёл ва афсона менамуд. Бовар намекардам, ки ҳамин ҳел ҳаст. Вақте ки мактаби миёнаро ҳатм кардам, ба дехai модарам рафтем. Бо духтарони он деха аз наздик шинос шадам ва дидам, ки дар ҳиқиқат ҷунин будааст. Духтарон ҳавас доштанд, ки ҳонанд, лекин волидайнашон бо қадом сабабҳои ҳурофотӣ иҷозаташон намедidанд. Ана ҳамин ҷиз маро ба фикр кардан водор кард. Ба ҳуд гуфтам, ки ҷи кор қунам, ки ин духтарон ҳоҳишашон амалӣ шавад. Занҳои тоҷик ба ҳама кор қодиранд, аммо аз ҷи сабаб бошад, ки инро мардон нодида мегиранд. Таҳсияи лоиҳа оид ба ҷалби духтарони дехот ба таҳсил ба саром омад. Дар ҳамин ташкилоти ҷамъияти, ки ҳамчун ихтиёри (валантёр) кор мекардам, лоиҳаро амалӣ намудем. Ба ноҳияҳои Мӯъминобод ва Шамсиҷидин Шоҳин (собиқ Шӯрообод) рафтем. Ба як дехаҳои мерафтом, ки аввалин маротиба онҷайҳоро дидам будам. Вақте ки бо духтарон сӯхбат мекардам, дар дҳои бузург доштанд. Гулҳояшон ношукуfta пажмурда мешуд. Онҳо аз ҳаёти ҳудашон нақл мекарданд ва гири мекарданд. Мехостанд, ки монанди мо омада таҳсил кунанд. Ман ҷандин маротиба бо падар мадарашон сӯхбат кардам ва аз орзуви ҳаваси духтарони ҳуд ба онҳо гуфтам. Замоне ки як падарро розӣ мекардам, ҳавасам мемомад ва боз барои розӣ кунонидани падар ва ё бародари дигар мерафtam. Ин ба ман неру мебахшид. Ин ҷиз сабаб шуд, ки барои ҷалби духтарon даст бизанам."

Муборак таҳсili духтарonро муҳим мешумorad. Ba andeshai ў "Taҳsili духтарon bennixyot muҳim ast. Ҳоло замони ҷaҳoniшvay ҳast, kи dar in ayem saҳmi зан arzanda ast. Baroи он kи tashakkuli taфakkuri farzand ba aқli зан-modar vobastagii kalon dorad.

Агар модар маълумотдор бошад, дар оянда метавонад, ки дар ҷомеа ва тарбияи ҷавонон саҳmguzor бошад. Дар ҳама ҳолат зани маълумотдор аз зани бемâlumot фарқ мекунад. Bisёр vaqt volidain tarbijia nodurust mекунанд. Az қӯdakъ имконiyati pisaronro nisbat ба духтарon bolotar medonand. Meg-yand, kи baroи духтар ҳamin kollechi tiбbi basandaast. Pisar, kи moro nigoҳ mекunad, ba donishgoҳ dohil shavad. In koril galat ast. Boяд ҳуқуқи зану marд barobar boшad. Dar in ҳolat alakai aқidaҳоi ҳamон bâcharo niz wajron mekunand. Imrӯz bâyeze xurofotparaston va mutaassibon meg-yand, kи: "Duxtarro chio xondanash ҷӣ?" In andeshai botilro alakai духтарon mo ҳamchun jaк meъeri muqarrari nisbat ba ҳud қabul karداand. In naқzi ҳuқuқi ruirosti duxtaron meboshad."

Муборак бар ин andeša ҳast, kи духтарon тоҷik mushkili ziёd dorand. U meg-yad: "Imrӯz bâyeze duxtaron diplomdar az choni bi shavxar iҷozati kor dar idoraҳoro nadorand. Naхust fahmidan darkor, kи sababҳo iҷozat nadodani shavxarro boyad omӯxt. Mumkin shavxari onҳo dar ja oilaе kalon shuda boшad, kи aқidaҳo mazhabӣ doшta boшand. Aқidaash chunin boшad, kи зан boyad kor nakunad va xona什in boшad. In alakai dar zeҳni ҳamom pисar sabt

ЦАЛАИ НЕРЕМОНИ

шудааст. Ин мушkiloti dardvar ast. Imrӯz bisere az mardoni mo niz chuninad. Islomro durrust namefaҳmand. Boяд dar ҷomea muҳitero faroҳam oвардан darkor, kи tarzi fikrionni mardon nisbat ba занон bextar shavad. Zanҳo ҳam boyad ҳudashonro dar ҷomea ja zvzi darkor ҳis kunand, na in ki ja ovoz doшta boшandu az ҳuқuқi ҳudashon behabar.

Murojati Muborak ba ҷavonon chunin ast: "Man ba duxtaron va pisaron guftanjam, kи in korro az rӯi vichdonam mekunam. Baroи guzaroni dani seminari va chorabinihi baroи daъvati duxtaron ba taҳsili man az peshi ҳudam ba deҳoti durdast ratftaam. Dar Donishgoҳi давлатии Kӯlоб bâjoni duxtaron tiбki Kavotai Présidentiy seminari-mashvaratx meghazaronam. Ҳamai inro az ҳisobi ҳudam kardam. Dushtnam dar in kor ba man ёri merasoneh. Baroи raфъi ҳamin mushkil natanҳo man, balki tamomni ҷomea boyad betaraф naboshad. Padar modar va digar aъzoni oila saҳmi ҳudro guzorand. Sharotx baroи taҳsili duxtaron in қadar biser shudaast. Xar sol shumorai kwo-ta boroи duxtaron nazar ba pisaron ziёd shuda ast. Hudo hoҳad in mushkilot bartaraф mешавad."

Таҳsияи
Ҷaҳoniшvay RUSTAMZO, uzvi IJKT

"МОДАРИ ТЕАТРИ ТОЧИК" ДАРГУЗАШТ

Мушаррафа Қосимова, ҳунарманди маъруфи тоҷик, ки соҳибназарон аз ў ба унвони "Модари театри тоҷик" ном мебаранд, шаби 1-уми апрел дар синни 100-солагӣ дар шаҳри Душанбе аз ҷаҳон даргузашт.

Ҳунарманди саршинос вақтҳои ахир аз беморӣ ва солхӯрдагӣ ранҷ мебурд. Маросими ҷаноза рӯзи 2-уми апрел баргузор гардид.

Мушаррафа Қосимова, ки рӯзи 19-уми декабр садсола шуда буд ва ба бовари санъатшиносон, тавонист бо иҷрои нақшҳо зиёде дар театр ва синамо то ба имрӯз ҳунари хонаводагии Қосимовҳоро ба мардуми тоҷик бирасонад.

Мушаррафа Қосимова ҳамсари Муҳаммадҷон Қосимов, ҳунарманди мардумии фақиди Иттиҳоди Шӯравӣ ва модари Фарруҳ Қосимов, бунёдгузори театри "Аҳорун" дар Тоҷикистон буд. Фарруҳ Қосимове, ки ба эътиқоди соҳибназарон бо таъсиси "Аҳорун" дар театри тоҷик инқилобе барпо карда буд.

Холо Сабоҳат Қосимова, ҳамсари Фарруҳ Қосимов раҳбарии ин театрро ба зимма дорад.

ЗИНДАГИНОМА

Мушаррафа Қосимова 19 декабри соли 1917, дар гузари Чорраҳаи шаҳри Самарқанд ҷашм ба олами ҳастӣ кушод. Падари Мушаррафа Қосимоваро Орифҷон Расулиро соли 1924 дар қатори дигар равшанфирони тоҷик ба пойтакти Тоҷикистон-Душанбе фиристоданд. Соли 1930 падари Мушаррафа Қосимова оилашро аз Самарқанд ба Душанбе овард. Мушаррафаи ҷавон дар он айём ба Ӯмӯзишгоҳи тибии Тошкент дохил шуда, пас аз марғи падар дар соли 1937 маҷбуран Ӯмӯзишгоҳро

партофта, ба назди ҳоҷару додаро-наш бармегардад. Орифҷон Расули дар он соли сиёҳи 1937, ки терори Сталин ба нуқтаи авҷаш расида буд, ҳамчун "душмани ҳалқ" ба қатл ра-сонда шуд.

Барои таъмини оила Мушаррафа бо кумаки яке аз ҳешонашон адиби маъруф Ғани Абдуллоба Театри драмавии ба номи Лоҳутӣ ба кор даромад.

Мушаррафа Қосимова бо драма-нависи тоҷик Абдулғаф Усмонов издиҷо кард. Аммо Абдулҳақ Усмонов соли 1942 дар сангарҳои Ҷанг бузурги ватани чон боҳт. Мушаррафа Қосимова соли 1946 ба ситораи машҳури театри тоҷик Муҳаммадҷон Қосимов ҳонадор шуд ва исми ҳона-водагиашро ба Қосимова иваз кард. Мушаррафа Қосимова то поёни солҳои 80, беш аз 50 сол дар саҳнаи театри ба номи Лоҳутӣ ва аз соли 1989 дар театри "Гаҳвора" ҳунарна-мой кардааст. Собиқаи ў дар сина-мо аз соли 1956 оғоз мегирад. М. Қосимова аз овони ҷавонӣ дар саҳ-наи тоҷик ҳунарномаҳои карда, бо на-моишномаҳои театри дар ноҳияву деҳаҳои Тоҷикистон ҳунарномаҳои ме-кард ва доимо дар байни мардум буд. Тамоми умр, ў ҳамчун ҳунарпешаи Театри академӣ-драмавии ба номи Лоҳутӣ (1937-1983) ва аз соли 1989-дар театра-студияи "Гаҳвора" ҳунар-номаҳои намудааст. Дар кинематографи тоҷик аз соли 1956 фаъолият намудааст.

ЁДИ МОДАР МЕКУНАМ..

Озодамо НАЗАРОВА, омӯзгори МТМУ №I-и шаҳри Қўлоб

Модаро, имшаб боз асири ёди рӯи ту будам, миёни ангораҳои ширине боз ҷеҳраи нурониат пеши назарам омад. Ҳар саҳар аз хоби ширин ме-хезаму ба ёди он рӯэҳое, ки даврони донишҷӯяям ба донишгоҳ рафтани-дунуо некам медодию гуселам мекардӣ, ҷашонам мисли абреки баҳорӣ пур аз нам мешавад, вале чӣ илоҷ, ки замин саҳт асту осмон баланд, туро дигар баргардо-нида наметавонам. Оҳ, модар, модари ғамгусорам, агар падарам қиблагоҳам буд, шумо таяғоҳам, паноҳоҳам, ҳамроҳи дилам дилам будед. Модар, чӣ қадар қалимаи зебой, ҳар гоҳе ин қалимаро бар забон магирам, меҳоҳам боз ҳамон кӯдаки нодоне шавам, ки бар сари гавҳораам нишаста, бо овозаки форамат суруди алларо бихонӣ, сарамро бо дастони нозукат сила намой, бар рӯям бӯсаҳои тар бизанӣ, аз дастам ги-рифта аз нав роҳ рафтандро би-омӯзӣ, ҷунки дар пайроҳаи зиндагӣ бе ту роҳгум назанам. Меҳоҳам боз аз нав биёиву бар ман сухан гуфтандро ёд дидӣ, зеро аввалин устодам ту будӣ ва аввалин сухане, ки омӯҳтам аз забони ту шунидаам.

Дар он соат, ки дилгирам, кучоӣ, модари пирам?

Биё, бинмой тадбирам, ки дар гирдоби тақдирам.

Модарҷон, чӣ қадар ширинӣ, ши-ринтар аз ҳама нозу неъматҳо, қиматтар аз ҳама ганҷи дунё. Модарҷон, қариб як сол мешавад, ки шу-моро дар барам намебинам ва бо рӯҳи ту роз мегӯям, дари дардҳои дил мекушоям, ягона ҳамроҳи дилам ту будиву ҳастӣ. Модарҷон, намедонам чӣ гӯна тасвират намоям, бо шеър, бо сухан ё бо ин мисраҳои печ дар печ. Танҳо бо ин ҳома рӯи ин авроқи сафед дарди дили ҳудро ишфо мекунам, аммо ками дар кам аст. Ёд даром он рӯзеро, ки (6.08.2017) овозатонро бо гӯшаки телефон шунидам гуфтам: "Модарҷон, чӣ қадар ёдат кардам..."

Сарам ҳоҳад навозишиҳои дастони туро имрӯз, Дилам ҳоҳад нигоҳи гарми ҷашмони туро имрӯз.

Шумо дар ҷавоб гуфтед: "Ин қадар мушкил будааст интизории фар-занд, ки ин 21 рӯз бароям мисли 21 сол гу-зашт..." Оҳ, мани нодон надонис-там, ки ин оҳи-рин сӯҳбати мост. Модарҷон, ҳар вақте ба ҳо-наи бародари ягонаам ба меҳ-монӣ равам, ёди он лаҳзаҳи оҳи-рине, ки бо шумо будам, мисли китобе варақтарон мена-моям, аммо чӣ қунам, ки шумо-ро дар саҳфае ё дар варақе диди наметавонам. Ни-ҳолеро, ки шинонда будед, об меди-ҳаму навозишиҳонон бо он сӯҳбат ме-ороям, то ҳоли буданӣ ҷоятро ҳис на-кунам, аммо афсӯс, ки ҳеч кас ва ҳеч ҷиз ҷои шуморо гирифта наметавонад. Аз Ҳудованди муттаол илтиҷо мкунам, ки ҳонаи оҳирати туви пада-ри бузургворам обод ва ҷоятонро ҷаннат бигардонад.

БУЗУРГОН ДАР СИТОИШИ ЗАН- МОДАР

Зан-Модар таровату ҳусни нотак-пори зиндагӣ аст.

XXXX

Модар қалимаест муққадас ва ма-фҳумест чун ин дунё беоғозу бе анҷ-ом.

XXXX

Қалби модар зеботарин ва ҷови-донтарин ҷойгоҳи фарзанд аст, ҳатто дар рӯзгоре, ки муйҳои фар-занд сафед шуда бошад.

XXXX

Ягона одаме, ки гуноҳи моро-ҳарчи бошад мебахшад, модар аст.

XXXX

Модарон зебогии рӯзгору ҳонадони мо ҳастанд, меҳрубони тозагии ишқ, муҳаббат ва зан-модар бо ҳам ҳамрадифанд. Мебояд, ки ин ҳама-ро қадр кард.

XXXX

Офарандай баҳти аҳли башар, файзбахши меҳру вафо Зан-Модар аст.

XXXX

Аз модар маҳбуттар касе нест.

XXXX

Модар ягона Ҳудоест дар рӯи замин, ки ҳудоинисон намедонанд.

XXXX

Модар ҳатто пас аз марг ҳам мадар ва муқадастарин мавҷудоти зин-дai ҷаҳон аст.

XXXX

Дар ҳақиқат, Зан-Модар ба зин-дагӣ таровату ҳусни нотакор мебах-шад.

XXXX

Асогузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтаром Эмомалӣ Раҳмон бузургио беназири модарро ситоиш намуда гуфтаанд: "Бешак дар ҷомеае, ки сафи занҳои босаво-ду бомаърифат меафзояд, пешравии босуръат ҳоҳад буд ва дар он шумораи ҳарчи бештари фарзандони хуб тарбия ҳоҳад ёфт".

Шароғиддин НУРМАТОВ,
мудири кафедраи тарбияи ҷи-
монӣ ва методикаи
таълими он

Orzu ORIFOV, Tutor of Foreign Philology Faculty

MOTHER'S DAY

Mother's Day is a celebration honoring the mother of the family, as well as motherhood, maternal bonds, and the influence of mothers in society. It is celebrated on various days in many parts of the world, most commonly in the months of March or May. It complements similar celebrations honoring family members, such as Father's Day, Siblings Day, and Grandparents Day.

The modern Mother's day began in the United States, at the initiative of Ann Reeves Jarvis in the early 20th century. This is not (directly) related to the many traditional celebrations of mothers and motherhood that have existed throughout the world over thousands of years, such as the Greek cult to Cybele, the Roman festival of Hilaria, or the Christian Mothering Sunday celebration (originally a commemoration of Mother Church, not motherhood). However, in some countries, Mother's Day is still synonymous with these older traditions.

The U.S.-derived modern version of Mother's Day has been criticized for having become too commercialized. Founder Jarvis herself regretted this commercialism and expressed views on how that was never her intention.

Mother's Day (United States) History

The modern holiday of Mother's Day was first celebrated in 1908, when Anna Jarvis held a memorial for her mother at St Andrew's Methodist Church in Grafton, West Virginia. St Andrew's Methodist Church now holds the International Mother's Day Shrine. Her campaign to make Mother's Day a recognized holiday in the United States began in 1905, the year her mother, Ann Reeves Jarvis, died. Ann Jarvis had been a peace activist who cared for wounded soldiers on both sides of the American Civil War, and created Mother's Day Work Clubs to address public health issues. Anna Jarvis wanted to honor her mother by continuing the work she started and to set aside a day to honor all mothers because she believed a mother is "the person who has done more for you than anyone in the world".

In 1908, the U.S. Congress rejected a proposal to make Mother's Day an official holiday, joking that they would also have to proclaim a "Mother-in-law's Day". However, owing to the efforts of Anna Jarvis, by 1911 all U.S. states observed the holiday, with some of them officially recognizing Mother's Day as a local holiday (the first being West Virginia, Jarvis' home state, in 1910). In 1914, Woodrow Wilson signed a proclamation designating Mother's Day, held on the second Sunday in May, as a national holiday to honor mothers.

Although Jarvis was successful in founding Mother's Day, she became resentful of the commercialization of the holiday. By the early 1920s, Hallmark Cards and other companies had started selling Mother's Day cards. Jarvis believed that the companies had misinterpreted and exploited the idea of Mother's Day, and that the emphasis of the holiday was on sentiment, not profit. As a result, she organized boycotts of Mother's Day, and threatened to issue lawsuits against the companies involved. Jarvis argued that people should appreciate and honor their mothers through handwritten letters expressing their love and gratitude, instead of buying gifts and pre-made cards. Jarvis protested at a candy makers' convention in Philadelphia in 1923, and at a meeting of American War Mothers in 1925. By this time, carnations had become associated with Mother's Day, and the selling of carnations by the American War Mothers to raise money angered Jarvis, who was arrested for disturbing the peace.

In 1912 Anna Jarvis trademarked the phrases "Second Sunday in May" and "Mother's Day", and created the Moth-

СИМОШИНОСЙ ЧИСТ? БИНИДАРОЗ-МАККОР, ЧАШМТАНГ-ВАФОДОР?

Оё медонед, ки илме бо номи симошиносй (чехрашиносй) вучуд дорад. Ин илм хислату рафтори инсонро аз рўйи зоҳир муайян мекунад. Мехоҳед, бо инсонҳо сухбат накарда, дар бораашон каме маълумот гиред? Агар ҳа, пас, навиштаи зер ба-рои шумост.

Ба ҳамагон маълум аст, ки имрӯзҳо на танҳо бонувон, балки бархе аз мардон низ аз маводҳои ороиши истифода мебаранд. Бинобарин аксариюти одамон омӯзиши илми симошиносиро зарур намешуморанд. Вале ба назари мутахассисони ин соҳа илми симошиносй на аз рўйи рангу ороишоти дигар, балки аз рўйи шакли рўй, бинӣ, пешонӣ ва гайра инсонро ташхис медиҳад. Ҳанӯз дар Юнони Қадим нафароне буданд, ки истеъдоди аз рўйи симои шахс муайян кардани хислати онҳоро доштанд. Қисми зиёди пешгӯйҳои ин шахсон ба вуқӯъ меоманданд, вале ба ҳарфи ин гуна инсонҳо бо сабаби дадлеле надоштан ҳеч кас бовар наменамуд. Олимони зиёд кӯшиши ба қатори дигар илмҳо ворид кардани симошиносиро намудаанд, то дар таълимгоҳҳо омӯзонда шавад, вале боз ҳам бо сабаби далел надоштан ин амалро ичро карда на-тавонистанд. Чарлс Дарвиро яке аз пайравони ин илм меҳисобанд. Ягона далели мутахассисони ин соҳа он аст, ки ташхисҳои шахсонро дар ҳазорҳо одамон санҷида баромадаанд, вале нафарони ба ин ақида зид мегӯянд, ду шахси зоҳирان монанд, метавонанд, хислатҳои гуно-гуно доро бошанд. Ба ҳар ҳол ҳақиқат будани ташхисҳои илми симошиносй дар натиҷаи санчишои зиёд то 60-70% нишон дода шудааст. Аз ин рӯ тасмим гирифтем, ки чанд ташхиси чехраро аз ин илм бароятон бозгӯ кунем.

Чехрай гирд. Аксари дорандагони чунин чехра бисёр ҳалиму меҳру-бонанд. Диљи соғу бекинаро соҳибанд. Ба ҳар як чизу ҳар кас дилсӯзӣ менамоянд, ба зиндагӣ ҳаёткорона муносибат намуда, арзиши инсонро дар мадди аввал мегузоранд.

Чехрай дароз. Касоне, ки чехраи дароз доранд, ба эҳсосот ба зудӣ дода намешаванд, аммо дар ичрои кор бомасъулиятанду бо ҷиддият ба

кор машгул мегарданд.

Пешонии калону манаҳи дароз. Агар пешонии касе нисбати рўйи ма-наҳаш калон бошад шакли аҳроми чаппаро ташкил кунад, пас аз ҷорҷубаи ақлу фаҳмиши худ берун наме-барояд. Яъне, ин гуна касонро ҳеч касу ҳеч чиз наметавонад, ба роҳ да-рорад ва баръакс аз роҳ гардонад. Инчунин, ин гуна шахсон танбал низ ҳастанд. Корро дар вақташ ичро на-мекунанд, вале кӯшиш менамоянд, ки дер ҳам бошад, ба хубӣ амал намо-янд.

Чехраи дилмонанд. Чунин шах-

гуна касон мушоҳидакор низ ҳастанд. Ба кору рафтори ҳар яке бо диққат нигариста, дар хотир мегиранду сухану амали дигаронро таҳлил низ ме-намоянд. Хислати бадашон ҳасад ба ҳисоб меравад.

Бинии дарози нугпоён. Агар бинии касе дарозу нугаш поён бошад, ўбисёр ҷиддиву содиқ ва устувор аст. Вақтро самараонок истифода мебара-ду эътиими дигаронро соҳиб мегар-дад. Инчунин, қодир аст, то аз ўҳдан ҳар кори дар нақшадошааш бо сар-баландӣ барояд.

Бинии хурди нисбатан кӯтоҳ. Соҳибони чунин бинӣ сер-чаҳланд. Зуд ҳашмгин ме-гарданд. Ва дар ҳолати ра-нчиши бадбинӣ метавонанд, ба дигарон зарар ра-сонанд. Вале дар ҳолати паст гардишни ҳашму газа-башон, кӯшиш мекунанд, муросо намоянд.

Бинии нисбатан паҳни гуштин. Соҳибони чунин бинӣ бисёр эҳсосиянд. Меҳ-руbonу дар симо ҳар кас дўстиро дарёftan меҳо-ҳанд. Қадри инсонро дар мадди аввал мегузоранд ва омодаанд, ки дар ҳолатҳои душвори зиндагӣ дастгири наздикин бошанд.

Лабони паҳни кунҷдор. Касоне, ки чунин лаб до-ранд, дилсоғу меҳруbon ва дасткушод мебошанд. Ба ҳама кас дўстӣ пайдо кар-

да метавонанд. Қодиранд, то дўстону пайвандро аз худ розӣ созанд. Инчунин, саҳоватпешаву хайрҳо-ҳанд. Ба ҳама кас дасти ёрӣ дароз кардан меҳоҳанд. Ба мушкилотҳо зиёд диққат намедиҳанду то охирӣ умр барои нигоҳ доштани саломатии худ зиёд мекӯшанд.

Лабони маҳину нисбатан борик. Дорандагони чунин лаб эҳтиёtkуру нозуандешаанд. Зебоиро дўст мед-ранду оҳистакоранд. Ин аст, ки акса-ри соҳибони чунин лаб нақҷошу шоир ва кулолгару қандакоранд. Агар қисмати болои лабони касе нисба-ти қисмати поёни паҳни кунҷдор бо-шад, пас фиребгар аст. Мардумро бо роҳҳои гуногун горат кардан меҳоҳад ва нағфиҳудро аз тамоми ҳастӣ боло мегузорад.

Гуфтаҳои болоро дар наздиқона-тон бисанҷед ва натиҷаашро дар шарҳ нависед. Доностани он бароя-мон хеле ҷолиб аст.

<https://navju.tj>

сон қалби бузургера соҳибанд. Диљи кушоду иродай қавӣ доранд. Аммо ба касе сирри дил гуфтанро дўст наме-доранду кӯшиш менамоянд, ки дар-ду асрорашонро дар дили худ нигоҳ даранд.

Чашмони калони шаффоғ. Чунин чашмон далолат аз дилсоғиу бе-парвогии соҳибонашон мекунанд. Касоне ки чунин ҷашм доранд, кин-наву адоворатро наметавонанд, дер нигоҳ даранд. Зиёд бомулоҳизаанду кӯшиш менамоянд, ки касеро наран-ҷонанд.

Чашмони гирди хурд ва тезҳара-кат. Касоне, ки чунин ҷашм доранд, бисёр маккор ва фиребгаранд. Ин гуна касон манфиати хурд аз ҳама боло гузашта, ҳамеша барои беҳбу-дии худ меандешанд.

Чашмони хурди бодомин. Соҳи-бони чунин ҷашм камсӯхананд ва дар вақти зарурӣ ба сухан оғоз ме-намоянду дар бисёр ҳолатҳо хомӯш буданро авло медонанд. Инчунин, ин

ХУСУСИЯТИ ШИФО- БАҲШИИ ТУТ

Фаршиштамо
ЗАРИФЗОДА,
ассистенти кафедраи
химия ва биология

Тут ба ҷинси Morus, ки мансу-би оилаи тутиҳо (Morusaceae) аст, дохил мешавад. Оид ба ҷанд на-муд будани тут байнӣ олимон фикри ягона вучуд надорад. Баъзе аз онҳо бар он ақидаанд, ки ҷинси тут - (Morus) 120 намудро дарбар меги-рад.

Яке аз сабабҳои асосии ривоҷ ёфта-ни тутпарварӣ кирмакдорӣ аст. Зеро барги тут гизои асосии кирмаки абре-ши мебошад. Дар баробари марду-ми Чин сокинони Осиёи Миёна, Афғонистон, Ҳиндустони Шимолӣ, Эрон ва Қафқоз низ аз қадим ба тутпарварӣ шуғл доштанд ва аҷоибаш дар он аст, ки ҳам мардуми форсу араб ва ҳам ўзбеку туркман (ҳамчунин дигар турк-забонҳо) онро "тут" мегӯянд.

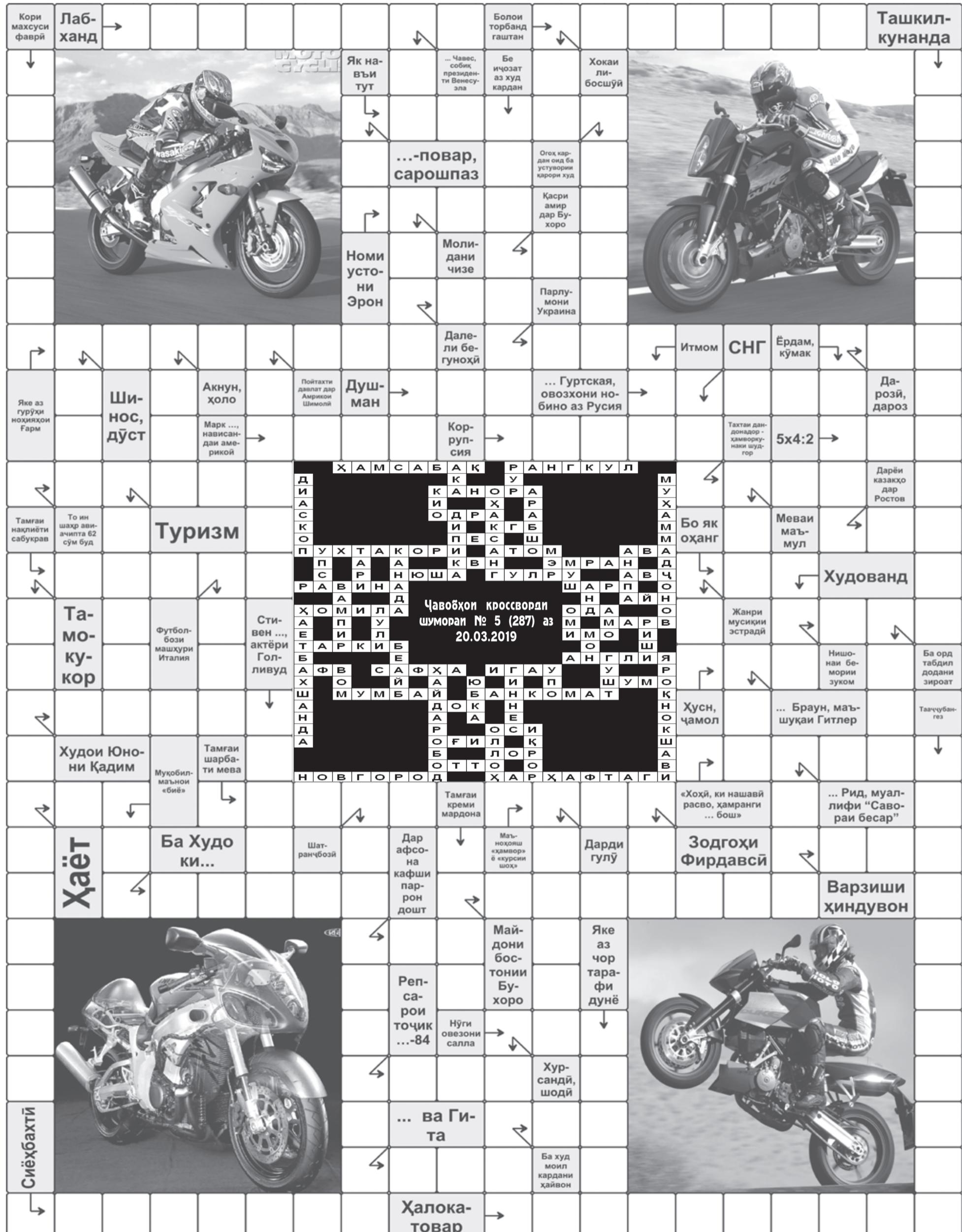
Тутпарварӣ дар қаламрави Тоҷики-стон аз замонҳои қадим вучуд дорад. Дар ин ҷо анвои гуногуни шоҳту тут тути сафедро метавои дучор омад, масалан тути бедона, тути балхӣ, мар-воридак, мавизак, ҷиртут, тути сафе-дак ва гайра. Тут рустани хушкитоб-вар аст. Ба ҳоки ҳосилҳез ҷандон та-лаб надорад. Дар шибарзамин нағз месабзад. Тутро асосан аз тухм (дона) ва бо роҳи пайванд зиёд мекунанд. Ба ҳар гектар қишизор 10-20 кг тухмӣ сарф мешавад.

Тут аз ҷиҳати таркиби кимиёвӣ бой буда, дар ҳуд қалсий, магний, ӯҳан ва гайраҳоро дорост. Хусусияти шифо-бахшии тути хушкардашударо дониш-мандон барои беморони гирифтори қалб, фишорбаландӣ, тоза кардани гурдаҳо ва узвҳои ҳозима тавсия кар-данд. Истеъмоли афшурдаи тут бо-шад, ҳосияти зиддиилтиҳобӣ дошта, дар бартарафа кардани варами даҳон, илтиҳоби заҳми меъда ва дарди гулӯ муғифид аст. Инчунин, барги таркарда-шудаи тут барои ба зудӣ бартарафа кардани таб истифода мешавад. Дар Украина давоми 4 ҳафта тариқи ме-ваи тару тозаи тут табобати беморони дилро таҷриба карданд. Ҳамарӯза ба беморон истеъмоли 200-300 грам тути тару тозаро тавсия дода мешавад.

Ба кроссворди шумора гузашта 9 нафар: Сатторзода Шариф (27.03.2019, соати 08:53, 6 хато), Махмадиева Фарогат (27.03.2019, соати 09:57, бехато), Сафаров Бахтиёр (27.03.2019, соати 15:00, бехато), Ошимова Дирабо (28.03.2019, соати 09:12, 2 хато), Чобиров Рачабалӣ (28.03.2019, соати 12:40, 3 хато), Рашидов Чумакон (28.03.2019, соати 14:05, 1 хато), Муслимов Исмоил (28.03.2019, соати 15:53, 5 хато), Азизова Мехрубон (28.03.2019, соати 15:53, 4 хато), Каримзода Ҳисайн (30.03.2019, соати 15:57, 5 хато). Голиб Махмадиева Фарогат аст, зеро кроссвордро пеш аз дигарон бехато пур карда, ба идораи рӯзнома равон кардааст.

Хонандае, ки ҷавобҳои худро аз назар гузаронидан меҳоҳад, метавонад ба идораи рӯзнома ташrif биоварад. Дониши худро сайқал дихед, ҷӯнда бошед ва насиби мукофотпӯли дар ҳаҷми 100 сомонӣ гардед! Мӯхлат то 15-уми апрел муйян гардидаст.

Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллий-Пешвои миллат
Эмомали Рахмон:
Таҷлили Наврӯз аз қадимтарин замонҳо то ба имрӯз
ҷузъи таркибии ҳастиву ҳувияти қавмҳои ориёй,
аз ҷумла тоҷикон ба ҳисоб меравад.

www.khovar.tj

СУХАНИ МОНДАГОР

Дар он ҷо аҳволам бад буд, барои ин ки бисёри хизмат, хусусан, хизматҳои вазнин аз фурӯсат ва тоқати ман зиёд буд. Ман рӯзона барои дарс ҳондан ва дарс тайёр кардан ҳеч вақт намеёфтам, бинобар ин, се дарсро, ки соли пеш дар вақти дар мадрасаи Мири Араб буданам доштам, ба як дарс фуровардам: аз гузари Чорхарос то мадрасаи Мири Араб, ки қарib як километр роҳ буд, давон-давон рафта, бо ҳаваси парешон дар пеши мулло Абдусалом як дарс аз қофия ҳонда меомадам ва боз китобамро ба тоқча монда,

ба хизмат машғул мешудам. Ва ҳол он ки мақсади асосиам аз истиқомат дар Бухоро ва қашидани душвориҳо дарсхонӣ буд.

Ба болои ин, шароити пӯшок аз ҳад зиёд бад буд: ман бо ҳамон либосҳоям, ки аз саҳро пӯшида омада будам, хизмат мекардам. Дар зери хизматҳои саҳти бисёр либосҳоям тамом аз кор баромадаңд. Аз се курта-лозимӣ дуяш дарида, якаш монд. Дар сурате ки курта-лозимӣ аз ҳад зиёд чиркин шавад, дар вақти набудани ҳӯҷаин ман ба тарафи аспхона гузашта, дар сатил об гарм карда, аввал куртаро шуста гирифта, хушконда мепӯшидам, баъд аз он - агар фурӯсат бошад, ҳамон рӯз, вагарна қадом рӯз, ки фурӯсат

шавад, лозимиро шуста, хушконда мегирифтам.

Як ҷомаи пахтанаки гиҷдувонии майдалагандо доштам, ки ҳам рӯпӯшӣ ва ҳам тагӯшӣ ба шумор мерафт. Ин ҷома аз зӯри тарошкафонӣ, ҳавлириӯбӣ ва борбардорӣ таомонан дарида ҷигда-ҷигда шуда ва остињоаш чунон дарида чиркин шуданд, ки ҳуд аз

ҳуд нафрят мекардам.

Аммо ҳӯҷаини нозуктабии ман, ки бо магас мубориза эълон карда буд, аз он ҷомаи ман нафрят намекард, ниҳоят меғуфт, ки "остињоатро то оринҷ барзан, дастонатро бо собун покиза шӯю биё, бо мо ош ҳӯр". Аммо ҳеч набошад, ба ман як ҷомаи ошхӯрӣ карда намедод, ки дар вақти бо ҳудаш ҳамтабақ шуданам пӯшам.

СОПРӯЗ ҲУҶАСТА БОД!

Маъмурият, ҳайати профессорону устодон, кормандон ва донишҷӯёни Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ, инчунин ҳайати эҷодии рӯзномаи "Анвори дониш" омӯзгорон ва кормандони зерини донишгоҳро, ки аз 1-уми апрел то 31-уми апрели солиёни гуногун таваллуд шудаанд, табрику таҳсилот гӯфта, аз даргоҳи Яздони пок барояшон тансиҳатӣ, умри бардавом, сари баланд, тани неруманд ва дар кору фаъолияташон комёбиҳои беназирро таъмандо даранд. Бигузор ҳамеша чун кӯҳҳои Помир сарбаланд, чун Рӯдакӣ ҳушбабаён, чун Саъдӣ дарозумр, чун Ҳофиз шуҳратманд ва чун Ҷомӣ ҳоккор бошад! Ҳеч гоҳ БАҲТ ва ХИЗР кошонаи шуморо тарқ насозанд! Мисли гулҳои баҳорӣ, ки ҳама саросар зебо ҳастанд, зебо бимонед. Ҳушиҷу хурсанӣ, ки беҳтарин ҳамсафари инсонанд, доим ҳамсафаратон бод!

Бигузор дар умратон баракат ва дар қасбатон ҳалолкорӣ пайваста амалӣ гардад.

1. Гиёев Абдуназар, 01.04.1968, саромӯзгори кафедраи забони ҳозираи рус;
2. Гадоев Шералий, 01.04.1988, ассистенти кафедраи география ва сайёҳӣ;
3. Ҳалимова Мавҷуда, 01.04.1960, ассистенти кафедраи забони ҳозираи рус;
4. Бобохонов Ҷамshed, 01.04.1988, ассистенти кафедраи илмҳои компютерӣ;
5. Назаров Пиралӣ, 01.04.1957, номзади илмҳои сиёсӣ, дотсенти кафедраи фалсафа;
6. Досаков Мӯймин, 01.04.1982, саромӯзгори кафедраи химия ва биология;
7. Бозоров Салим, 01.04.1972, ассистенти кафедраи ҳуқӯқ ва муносибатҳои байналмиладӣ;
8. Пирмадова Зебонисо, 01.04.1978, фаррош;
9. Ашӯров Содирхон, 02.04.1968, ассистенти кафедраи мудофиаи шаҳрвандӣ;
10. Шафиков Баҳтиёр, 04.04.1986, ассистенти кафедраи назарияи иқтисодӣ ва молия;
11. Акбарова Ҷаҳрамӣ, 03.04.1980, ассистенти кафедраи таҳсилоти ибтидӣ;
12. Ҷӯбӯрова Адолат, 03.04.1983, лаборантни кафедраи физика, методикии таълимӣ он ва технологияи материяҳо;
13. Одинаев Дурандеш, 04.04.1994, ассистенти кафедраи тарбиии ҷаҳонӣ ва методикии таълимӣ он;
14. Ҳолов Абдураҳмон, 04.04.1975, саромӯзгор, мудири кафедраи илмҳои компютерӣ;
15. Бобоев Сафар, 05.04.1979, саромӯзгори кафедраи химия ва биология (40-солагӣ муборак бошад!);
16. Сайдалиев Додарбек, 05.04.1963, номзади илмҳои сиёсӣ, дотсенти кафедраи фалсафа;
17. Ҳудойдодова Обидамо, 07.04.1971, ассистенти кафедраи педагогика;
18. Ғаниев Ҳудоиназар, 07.04.1972, кафшергар;
19. Абдуллоев Дониёр, 08.04.1954, саромӯзгори кафедраи мудофиаи граждани;
20. Ҷалилов Мехроб, 08.04.1996, мутахассиси шӯббаи кор ба ҷавонон;
21. Ҳамидова Моҳинавӣ, 08.04.1981, фаррош;
22. Абдуллоев Асламиддин, 08.04.1946, ассистенти кафедраи мудофиаи граждани;
23. Бокиев Рӯзибек, 08.04.1958, номзади илмҳои таъриҳ, омӯзгори факултаи таъриҳ, ҳуқӯқ ва муносибатҳои байналмиладӣ;

24. Ҳолиқов Сафар, 10.04.1952, номзади илми кимиё, ноиби ректор оид ба таълим;
25. Паноева Сабрина, 10.04.1988, ассистенти кафедраи забонҳои ҳориҷӣ;
26. Абдуллоев Файзулло, 10.04.1942, лаборантни кафедраи физика, методикии таълимӣ он ва технологияи материалиҳо;
27. Нурмадов Ҷӯбӯҳон, 10.04.1975, ассистенти кафедраи забони ҳозираи рус;
28. Ятимов Ҳомид, 10.04.1989, саромӯзгори кафедраи илмҳои компютерӣ, сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои маҳсус (30-солагӣ муборак бошад!);
29. Раҳмонов Шарбаталӣ, 10.04.1952, ассистенти кафедраи физика, методикии таълимӣ он ва технологияи материалиҳо;
30. Латифов Барот, 12.04.1938, номзади илмҳои филология, дотсенти кафедраи забони тоҷикӣ бо методикии таълимӣ он;
31. Назриев Ширин, 12.04.1970, фаррош;
32. Шарифов Ҷумъа, 12.04.1939, доктори илмҳои педагогӣ, профессори кафедраи математика ва методикии таълимӣ он (80-солагӣ муборак бошад!);
33. Қурбонов Маҳмадӣ, 13.04.1980, саромӯзгори кафедраи психология;
34. Гиёев Эркамо, 13.04.1975, китобдор, корманди китобхона;
35. Сафаров Парвиз, 13.04.1981, саромӯзгори кафедраи назарияи иқтисодӣ;
36. Нилӯғари Ҷалол, 15.04.1991, танзимгари кафедраи забонҳои ҳориҷӣ ва методикии таълимӣ он;
37. Ҳисайнов Тешаҳон, 16.04.1969, ассистенти кафедраи химия ва биология (50-солагӣ муборак бошад!);
38. Раъёнӣ Нуриалий, 17.04.1992, ассистенти кафедраи молия ва қарз;
39. Ҳушважтоҳа Шабнам, 17.04.1987, ассистенти кафедраи химия ва биология;
40. Барфакзода Фазилатмоҳ, 17.04.1999, коромӯзи рӯзномаи "Анвори дониш" (20-солагӣ муборак бошад!);
41. Шаҳнозаи Содик, 18.04.1991, ассистенти кафедраи иқтисодии корҳона ва соҳибкорӣ;
42. Ҷавлатов Миралӣ, 19.04.1980, саромӯзгори кафедраи психология;

43. Нуралиева Фазилатмоҳ, 20.04.1972, китобдори китобхона;
44. Одинаев Ҳолмӯъмин, 20.04.1962, сармӯҳосиби донишгоҳ;
45. Назарова Руқиямо, 21.04.1971, котибаи ректор;
46. Исуфов Шердил, 21.04.1993, мутахассиси Маркази бақайдарӣ ва НТК;
47. Сайфулло Ҳомиддин, 21.04.1992, ассистенти кафедраи математика ва методикии таълимӣ он;
48. Тағоева Сайлонбӣ, 22.04.1970, ассистенти кафедраи таҳсилоти томактабӣ ва кори иҷтимоӣ;
49. Аюбов Нуриалий, 22.04.1933, китобдори китобхона;
50. Назаров Баҳтиёр, 22.04.1988 ассистенти кафедраи таҳсилоти томактабӣ ва методикии таълимӣ таъриҳ;
51. Бобоев Комрон, 22.04.1993, ассистенти кафедраи забонҳои ҳориҷӣ;
52. Давлатов Толқун, 23.04.1956, саромӯзгори кафедраи таҳсилоти ибтидой;
53. Камолов Фарруҳӯз, 23.04.1993, ассистенти кафедраи забонҳои ҳориҷӣ;
54. Файзалиева Фарҳунда, 23.04.1993, ассистенти кафедраи забонҳои ҳориҷӣ ва методикии таълимӣ он;
55. Таширова Мавлуда, 24.04.1968, мутахассиси Раёсати кадрҳо ва корҳои маҳсус;
56. Одинаев Изатullo, 24.04.1994, ассистенти кафедраи иқтисодӣ корҳонаҳо ва соҳибкорӣ;
57. Қурбонова Зарина, 24.04.1988, ассистенти кафедраи таъриҳи ва методикии таълимӣ таъриҳ;
58. Ашурова Гулҷеҳра, 25.04.1966, китобдор, корманди китобхона;
59. Ниёзов Ҷонмаҳмад, 25.04.1985, ассистенти кафедраи математика ва методикии таълимӣ он;
60. Ҳудойдодова Шарофат, 26.04.1967, номзади илмҳои филология, дотсент, ноиби ректор оид ба муносибатҳои байналмиладӣ;
61. Назаров Эмомали, 26.04.1959, ассистенти кафедраи иқтисодӣ корҳонаҳо ва соҳибкорӣ (60-солагӣ муборак бошад!);
62. Иброҳимова Рӯҳшона, 26.04.1979, саромӯзгори кафедраи география (40-солагӣ муборак бошад!);
63. Ҷалилова Анварбӣ, 27.04.1981, ассистенти кафедраи забони тоҷикӣ бо методикии таълимӣ он;
64. Ҷалилова Мушкинисо, 27.04.1981, лаборантни факултати химия ва биология;
65. Баротов Низом, 28.04.1950, ассистенти кафедраи адабии тоҷик ва журналистика;
66. Назаров Ҳотам, 05.04.1985, номзади илмҳои педагогӣ, ноиби ректор оид ба тарбия;
67. Махсуддинов Рамазон, 28.04.1989, ассистенти кафедраи забонҳои ҳориҷӣ (30-солагӣ муборак бошад!);
68. Мирсаидов Муҳаммаднамоҳ, 28.04.1986, номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсент;
69. Абдуллоев Дилшод, 30.04.1986, ассистенти кафедраи мененҷмент ва маркетинг;
70. Моҳшарифи Ҷӯбӣ, 30.04.1987, ассистенти кафедраи методикии таълимӣ забони англисӣ;
71. Муҳаммадҷони Азизулло, 30.04.1991, ассистенти кафедраи назарияи иқтисодӣ;

